

KORUPCE

MICHAL SÝKORA

OBECNĚ

- **LATINSKÝ VÝRAZ „CORRUPTUS ZNAMENÁ NÁSLEDEK URČITÉHO NEKALÉHO JEDNÁNÍ, V PŘEKladU PAK ZNAMENÁ: ZKAŽENÝ, PODPLACENÝ, ZVRÁCENÝ APOD.“**
- **JAKÉKOLI NEKALÉ, SPOLEČENSKY ŠKODLIVÉ JEDNÁNÍ, KDY OSOBA NA JEDNÉ STRANĚ POSKYTUJE VÝHODU OSOBĚ NA DRUHÉ STRANĚ A OČEKÁVÁ ZA NÍ VÝHODU JINOU. OSOBA NA DRUHÉ STRANĚ POSKYTNE VÝHODU V ROZPORU S PRÁVY A POVINNOSTMI VYPLÝVAJÍCÍMI Z JEJÍHO POSTAVENÍ.**

DEFINICE?

- **KORUPCE NEMÁ V TEORII PŘESNOU DEFINICI, ALE Zahrnuje několik pojmů. Kromě výrazu ÚPLATKÁŘSTVÍ, KTERÝ POUŽÍVÁ SAMOTNÝ ZÁKON, SE TAKÉ SETKÁVÁME S POJMY NEPOTISMUS, KLIENTELISMUS A PROTEKCIONISMUS.**

CO TO TEDY VLASTNĚ JE?

- **KORUPCE JE SAMA O SOBĚ SELHÁNÍM JEDNOTLIVCE. JE TO MOMENTÁLNÍ ÚPADEK MORÁLKY OSOBY PRACUJÍCÍ PŘEVÁŽNĚ VE VEŘEJNÝCH A JINAK DŮLEŽITÝCH FUNKCÍCH, KTERÁ NEDOKÁŽE VYHODNOTIT NÁSLEDKY SVÉHO JEDNÁNÍ, JELIKOŽ JE ZAUJATA ZISKEM Z POSKYTNUTÉ VÝHODY. TOTO OVLIVNĚNÍ OSOBY SE NAZÝVÁ KORUPČNÍ KLIMA.**

CO TO TEDY VLASTNĚ JE?

- **KORUPCE JE TEDY CHOVÁNÍM S PRVKY SOCIÁLNÍ DEVIACE, KTERÉ SPOČÍVÁ V TOM, ŽE SE SUBJEKT ROZHODUJÍCÍ O URČITÉ VEŘEJNÉ OBLASTI ČI VEŘEJNÝCH STATCÍCH ODCHÝLÍ MIMO HRANICE SVÉ PRAVOMOCI, BUĎTO DOBROVOLNĚ ČI POD NÁTŁAKEM, VE PROSPĚCH NĚKOHO JINÉHO. ZA TOTO ZVÝHODNĚNÍ OČEKÁVÁ ÚPLATU (PROTIPLNĚNÍ).**

KORUPČNÍ KLIMA

- **PROSTŘEDÍ, KTERÉ MĚNÍ CHOVÁNÍ LIDÍ A OVLIVŇUJE JEJICH ROZHODOVÁNÍ. POSTUPNĚ VZNIKAJÍ URČITÁ PRAVIDLA KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ TRANSFORMUJÍCÍ SE DO NOREM CHOVÁNÍ, KTERÉ SE STÁVAJÍ AUTOMATICKÝMI A BĚŽNÝMI. „TYTO NORMY ŘÍKAJÍ, ŽE VÝKON VEŘEJNÝCH FUNKCÍ JE NA PRODEJ, ŽE KAŽDÝ JE ÚPLATNÝ, ZÁLEŽÍ JEN NA VÝŠI ÚPLATKU.“**

PŘÍČINY KORUPCE

- **SNAHA OBČANŮ ZÍSKAT VĚTŠÍ MNOŽSTVÍ PENĚZ, ÚSPĚCHU, JISTOTY A ZABEZPEČENÍ SEBE A SVÝCH BLÍZKÝCH. NEUSTÁLÝMI ZÁSAHY A REGULACEMI STÁTŮ DO VEŘEJNÉHO, EKONOMICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A KULTURNÍHO ŽIVOTA VZNIKÁ POTŘEBA LIDÍ DOSÁHNOUT SVÝCH ZÁJMŮ I CHOVÁNÍM ODLIŠNÝM OD DOBRÝCH MRAVŮ SPOLEČNOSTI.**

TEORIE – FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ

- **MONOPOLIZUJÍCÍ EFEKT**
- **ROZHODOVACÍ PRAVOMOCI V RUKOU JEDNOTLIVCE**
- **TRANSPARENTNOST**
- **ASYMETRIČNOST NEBOLI DYSFUNKCE POLITICKÉHO, KULTURNÍHO, EKONOMICKÉHO ČI ADMINISTRATIVNÍHO SYSTÉMU**

FAKTORY PROKORUPČNÍ – PRO DOBRÉ KLIMA

- **NORMATIVNÍ SYSTÉM**
- **VÝŠE ÚPLATKU**
- **SYSTÉM KONTROL + MÍRA/SCHOPNOST ODHALOVÁNÍ**
- **SYSTÉM SANKCÍ**
- **HODNOTOVÝ ŽEBŘÍČEK DANÉHO SUBJEKTU A SPOLEČNOSTI**
- **TRADICE, MÉDIA**

VÝVOJOVÁ STADIA KORUPCE

- **NÁHODNÁ KORUPCE**
- **SPONTÁNNĚ REGULOVANÁ KORUPCE**
- **ORGANIZOVANÁ KORUPCE**
- **SYSTÉMOVÁ KORUPCE**

ROZSAH KORUPCE

- **KORUPCE MALÁ NEBO TAKÉ BAGATELNÍ**
- **VELKÁ**

LOBBING A KORUPCE?

LEGÁLNÍ, ALE

- **JEDNÁ SE O VYTVÁŘENÍ URČITÉHO Vlivu ZÁJMOVÉ SKUPINY NA POLITICKOU MOC V SOUVISLOSTI S PŘIJÍMÁNÍM PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ, TAKŽE**

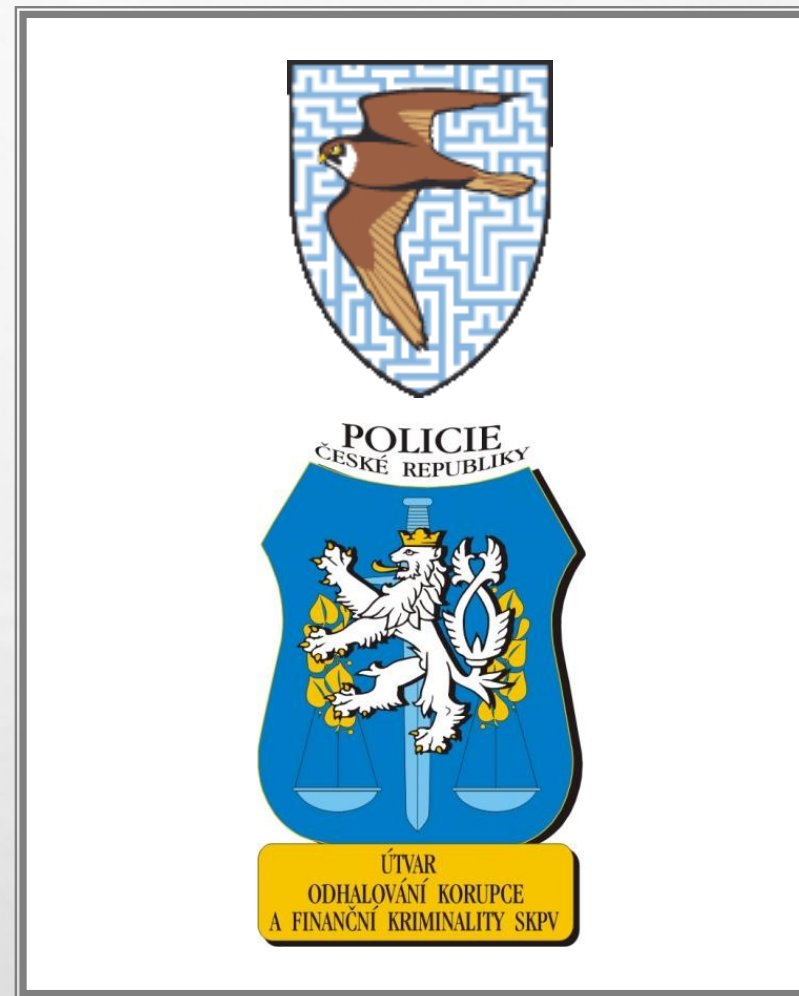
SKORO KORUPCE.

KORUPCE A ČESKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA

- **V ČESKÉ PRÁVNÍ ÚPRAVĚ NENÍ PŘÍMO TRESTNÝ ČIN KORUPCE. V HLAVĚ X TRESTNÍHO ZÁKONA JE TAK NUTNÉ SE DÍVAT PO ZNACÍCH KORUPCE V JEDNOTLIVÝCH SKUTKOVÝCH PODSTATÁCH TRESTNÝ ČINŮ**
  - **TRESTNÉ ČINY PROTI POŘÁDKU VE VĚCECH VEŘEJNÝCH**
  - **TRESTNÉ ČINY PROTI ZÁVAZNÝM PRAVIDLŮM TRŽNÍ EKONOMIKY A OBĚHU ZBOŽÍ VE STYKU S CIZINOU**
- § 226 PLETICHY V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ, § 257 PLETICHY PŘI ZADÁNÍ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A PŘI VEŘEJNÉ SOUTĚŽI + § 258 PLETICHY PŘI VEŘEJNÉ DRAŽBĚ + § 371 OBCHÁZENÍ BRANNÉ POVINNOSTI**

ORGÁNY OCHRANY

- **OČTŘ A STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ – PŘEDEVŠÍM PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ**
- **GENERÁLNÍ INSPEKCE BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ**
- **ÚTVAR ODHALOVÁNÍ KORUPCE A FINANČNÍ KRIMINALITY
SLUŽBY KRIMINÁLNÍ POLICIE A VYŠETŘOVÁNÍ**

ÚPLATKÁŘSTVÍ A KORUPCE?

- **ÚPLATKEM JE „NEOPRÁVNĚNÁ VÝHODA SPOČÍVAJÍCÍ V PŘÍMÉM MAJETKOVÉM OBOHACENÍ NEBO JINÉM ZVÝHODNĚNÍ, KTERÉ SE DOSTÁVÁ NEBO MÁ DOSTAT UPLÁCENÉ OSOBE NEBO S JEJÍM SOUHLASEM JINÉ OSOBE, A NA KTEROU NENÍ NÁROK.“**
- **POKUD JDE O ÚPLATEK, JSOU ZNÁMY JEHO RŮZNÉ FORMY. MŮŽE JÍM BÝT NAPŘÍKLAD POSKYTNUTÍ URČITÉ FINANČNÍ VÝHODY, DŮLEŽITÝCH INFORMACÍ, POMOC PŘI DOSAZENÍ DO URČITÉ FUNKCE VE VEŘEJNÉM SEKTORU, ALE TŘEBA TAKÉ URČITÁ FORMA PROTISLUŽBY, KTERÁ NENÍ TAK VÝZNAMNÁ SVOU INTENZITOU A NEBEZPEČNOSTÍ.**
- **JE TEDY MOŽNÉ POVAŽOVAT ÚPLATKÁŘSTVÍ ZA NIŽŠÍ FORMU KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ, KTERÉ MÁ MENŠÍ INTENZITU A JE MÉNĚ VÝZNAMNÉ Z POHLEDU ROZSAHU V OBLASTI, V KTERÉ PROBÍHÁ**

EU

- **ÚMLUVA O BOJI PROTI KORUPCI ÚŘEDNÍKŮ EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ NEBO ČLENSKÝCH STÁTŮ EVROPSKÉ UNIE**
- **ÚMLUVA O OCHRANĚ FINANČNÍCH ZÁJMŮ EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ**
- **ZPRÁVA O BOJI PROTI KORUPCI - PRŮZKUM UKÁZAL, ŽE 95 % OBČANŮ POVAŽUJE KORUPCI ZA VELMI ROZŠÍŘENÝ JEV A CELÝCH 8 % OBČANŮ SE V PŘEDCHOZÍM ROCE SETKALO S NABÍDKOU NEBO POŽADAVKEM ÚPLATKU**

OLAF

- **EVROPSKÝ ÚŘAD PRO BOJ PROTI
PODVODŮM (FRANCOUZSKY *OFFICE DE LUTTE ANTI-FRAUDE*)**
- **JE NEZÁVISLÝ SUBJEKT PŮSOBÍCÍ V RÁMCI EVROPSKÉ KOMISE,
JEHOŽ POSLÁNÍM JE CHRÁNIT FINANČNÍ ZÁJMY EVROPSKÉ
UNIE VYŠETŘOVÁNÍM PODVODŮ, KORUPCE A DALŠÍCH
NEZÁKONNÝCH ČINNOSTÍ, ODHALOVAT A VYŠETŘOVAT MOŽNÁ
ZANEDBÁNÍ POVINNOSTÍ ÚŘEDNÍKŮ A ZAMĚSTNANCŮ ORGÁNŮ
A INSTITUCÍ EU.**

RADA EVROPY

- **1996 AKČNÍ PROGRAM BOJE PROTI KORUPCI, ZALOŽILA URČITÝ MECHANISMUS NAZVANÝ GRECO – SKUPINA STÁTŮ PROTI KORUPCI TRESTNĚPŘÁVNÍ ÚMLUVA O KORUPCI**
- **OBČANSKOPŘÁVNÍ ÚMLUVA O KORUPCI**

OECD - ORGANIZACE PRO EKONOMICKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ

- **JEDNÍM Z CÍLŮ JE SNAHA O ORGANIZOVANÝ BOJ S KORUPCÍ.**
- **ÚMLUVA O BOJI PROTI PODPLÁČENÍ ZAHRANIČNÍCH VEŘEJNÝCH ČINITELŮ V MEZINÁRODNÍCH PODNIKATELSKÝCH TRANSAKCÍCH**

OSN

- **OSN VYDALA PROGRAM, KDE BOJ PROTI KORUPCI JE SOUČÁSTÍ JEDNOHO Z CÍLŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE NA ROKY 2015-2030, KONKRÉTNĚ MÁ ZA ÚKOL ZVYŠOVÁNÍ TRANSPARENTNOSTI A POTLAČOVÁNÍ KORUPCE A ÚPLATKÁŘSTVÍ VE VŠECH FORMÁCH**
- **ÚMLUVA PROTI KORUPCI (UNCAC)**
- **ÚMLUVA PROTI NADNÁRODNÍMU ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU**
- **VÍDEŇSKÁ ÚMLUVA O SMLUVNÍM PRÁVU**

ZDROJE

- **CHMELÍK, JAN; TOMICA, ZDENĚK. KORUPCE A ÚPLATKÁŘSTVÍ. PRAHA: LINDE, 2011. ISBN 978-80- 7201-866-6, S. 15**
- **ŠTIČKA, MICHAL. KORUPCE A PROTIKORUPČNÍ POLITIKA VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ. PRAHA: TRANSPARENCY INTERNATIONAL - ČESKÁ REPUBLIKA, 2008. ISBN 978-80-87123-04-1.**
- **CHMELÍK, JAN. POZORNOST, ÚPLATEK A KORUPCE. PRAHA: LINDE, 2003. ISBN 80-7201-434-X, S. 21- 22**
- **FRIČ, PAVOL. KORUPCE NA ČESKÝ ZPŮSOB. VYD. 1. PRAHA: NAKLADATELSTVÍ G PLUS G, 1999. ZDE A NYNÍ. ISBN 80-86103-26-9, S. 32-34**

DĚKUJI ZA POZORNOST

